

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Utkast till lagrådsremiss *En effektivare överprövning av offentliga upphandlingar*

Fi2020/05179

Konkurrensverket är tillsynsmyndighet inom upphandlingsområdet och har också i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknadens aktörer. Konkurrensverket har med utgångspunkt från myndighetens verksamhetsområde följande synpunkter.

Sammanfattning

Konkurrensverket ser positivt på att arbetet med att förbättra och effektivisera upphandlingslagstiftningen fortsätter. Konkurrensverket uppskattar också att Finansdepartementet remitterar detta utkast till lagrådsremiss med avvägandena mellan förslagen i Överprövnings- respektive Förenklingsutredningen. Det är också positivt att de frågor om annonsering under tröskelvärdena som uppmärksammades våren 2020 tas om hand samtidigt.

Konkurrensverket noterar att ett skyndsamhetskrav i domstol och preklusionsfrister i förvaltningsrätt och kammarrätt i praktiken har ett nära samband. Konkurrensverket tillstyrker införandet av ett skyndsamhetskrav då det har förutsättningar korta handläggningstiderna i domstol. Verket har inget att invända mot förslagen om preklusionsfrister så som de är utformade i utkastet till lagrådsremiss.

Konkurrensverket tillstyrker införandet av en nedre gräns för efterannonsering av icke direktivstyrda upphandlingar. Konkurrensverket anser dock att det hade varit önskvärt med en mer utförlig redovisning av hur den föreslagna gränsnivån valts. Konsekvensbeskrivningen och argumentationen kring för- och nackdelar med den föreslagna nivån på gränsen har tydliga brister. Det behövs vidare ett förtydligande i författningsskomentaren om vid vilken tidpunkt bedömningen ska göras. Konkurrensverket tillstyrker dock att det införs en nedre gräns och har inget att invända mot att den bestäms till 100 000 kronor.

Därutöver tillstyrker Konkurrensverket följande förslag i utkastet till lagrådsremiss:

- Att om en upphandlande myndighet eller enhet har publicerat en icke-direktivstyrd efterannons i en registrerad annonsdatabas ska ansökan om överprövning av ett avtals giltighet ha kommit in till förvaltningsrätten innan 30 dagar har gått från det att annonsen publicerades (avsnitt 8.4).
- Att talan om skadestånd ska väckas vid allmän domstol inom ett år från den tidpunkt då leverantören fick kännedom om eller borde ha fått kännedom om att ett avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten och en leverantör. Om ett avtal förklarats ogiltigt, ska dock talan om skadestånd alltid få väckas inom ett år från den tidpunkt då avgörandet fick laga kraft (avsnitt 9.2).
- Om att införa tidsgränser vid uteslutning av en leverantör, med beaktande av det bör förtydligas i författningskommentaren att med "domen" avses det slutliga avgörandet (avsnitt 11).
- Att reglerna för annonsering och efterannonsering av välfärdstjänster i bilaga 2 och 2a harmoniseras med annonseringsreglerna för övriga icke-direktivstyrda upphandlingar i 19 kap., det vill säga att annonsering ska ske i en registrerad annonsdatabas samt att även dessa upphandlingar ska efterannonseras (avsnitt 10).

Slutligen instämmer Konkurrensverket i följande bedömningar i utkastet till lagrådsremiss:

- Det bör inte införas en tidsfrist för avgörande av ett mål om överprövning av en upphandling (avsnitt 5.3).
- Det bör inte införas ett lagstadgat krav på tidsplan för avgörande av mål om överprövning av en upphandling eller överprövning av ett avtals giltighet (avsnitt 5.4).
- Domstolarnas ansvar för materiell processledning i överprövningsmålen bör inte förtydligas genom lagstiftning (avsnitt 5.5).
- En skyldighet för leverantörer att under anbudstiden påtala fel eller brister, för att dessa ska kunna prövas av domstol, bör inte införas. Det bör inte heller införas någon ytterligare begränsning av möjligheten att ansöka om överprövning av upphandlingens konkurrensuppsökande skede efter tilldelningsbeslutet (avsnitt 6.2).
- En ansökningsavgift bör inte införas i mål om överprövning av en upphandling eller överprövning av ett avtals giltighet (avsnitt 7.1).
- Ett ömsesidigt processkostnadsansvar bör inte införas i mål om överprövning av en upphandling eller överprövning av ett avtals giltighet (avsnitt 7.2).
- Reglerna om förlängd avtalsspärr i upphandlingslagarna bör inte ändras (avsnitt 8.1).
- Att ett ingånget avtal även i fortsättningen bör förhindra överprövning av en upphandling (avsnitt 8.2).

- Att det inte bör införas en ny möjlighet att upphandla utan föregående annonsering med anledning av att en tidigare annonserad direktivstyrd upphandling blivit stoppad i en överprövningsprocess. Det bör inte exemplifieras i lag vilka omständigheter som en upphandlande myndighet eller enhet kan förväntas förutse och som därför inte får återopas till stöd för ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering (avsnitt 8.3).

Konkurrensverket har vidare synpunkter på såväl vissa av författningsförslagets utformning som innehållet i författningskommentarerna. Skälen för dessa synpunkter redovisas under respektive avsnitt medan förslagen till ändringar sammanfattas i *Bilaga 1. Lagtext & Författningskommentar*.

Övergripande

Konkurrensverket konstaterar inledningsvis att regeringen har aviserat ett flertal kommande propositioner med förslag om ändringar av upphandlingsreglerna.¹ En nackdel med att förslagen läggs fram i flera olika propositioner är att konsekvenserna blir svåra att överblicka och bedöma, inte minst i nu aktuellt sammanhang. Detta eftersom effekterna på systemet som helhet av de sammantagna förslagen inte finns beskrivna i det remitterade utkastet till lagrådsremiss och då förslag i en del kan öka eller minska såväl behovet som konsekvenserna av förslag i andra delar. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör det beaktas.

6. Preklusionsregler

6.3 Preklusionsfrister i mål om offentlig upphandling

Konkurrensverket konstaterar att skyndsamhetskravet tillsammans med preklusionsfrist i förvaltningsrätt och kammarrätt har potential att korta domstolsprocessen när en upphandling eller ett avtals giltighet har överklagats.

Förslaget om preklusionsfrister i förvaltningsrätt och kammarrätt har i praktiken ett nära samband med införande av ett krav på skyndsamt handläggning. Konkurrensverket anser att de föreslagna preklusionsfristerna är ändamålsenligt utformade och mer balanserade än de förslag om preklusionsfrister som remitterats tidigare. Om det införs en preklusionsregel i en av instanserna bör, som i detta förslag, en motsvarande preklusionsregel införas även i den andra instansen. Kombinationen av skyndsamhetskrav och preklusionsfrist i såväl förvaltningsrätt som kammarrätt bedöms vara en mer ändamålsenlig åtgärd för att effektivisera överprövningarna av offentliga upphandlingar än de övriga förslag som i detta utkast till lagrådsremiss bedöms inte ska genomföras. Därför tillstyrker Konkurrensverket införandet av ett skyndsamhetskrav och har inget att invända mot införandet av de föreslagna preklusionsfristerna.

¹ Regeringens propositionsförteckning våren 2021, (Finansdepartementet: 95. Ett förenklat upphandlingsregulverk, 96. Idéburna aktörer i välfärden och 97. En effektivare överprövning av offentliga upphandlingar), s. 7-8.

Vad gäller överprövning av upphandlingar är ansökningar innan tilldelningsbeslutet ovanliga, vilket sannolikt beror på att det saknas incitament att ansöka om överprövning innan dess.² Konkurrensverket ser en risk med att förslaget om preklusionsfrist i förvaltningsrätten kan öka incitamenten att avvakta med en ansökan till efter tilldelningsbeslutet. Förslaget kommer sannolikt inte heller få någon större effekt på antalet överprövningar. Ändringar i regelverket för överprövningsförfarandet är dock inte enda vägen för att minska antalet överprövningar. Upphandlande myndigheter och enheter kan också genom eget agerande minska risken för överprövning av en upphandling³.

Konkurrensverket bedömer att preklusionsfristen i kammarrätt bland annat förhindrar att en leverantör agerar på så sätt att i ansökan till förvaltningsrätten enbart yrka på rättelse i syfte att vinna kontraktet, för att därefter, vid ett överklagande till kammarrätten, lägga till klagomål på utvärderingsmodellens utformning och yrka på att upphandlingen i andra hand ska göras om. Det är positivt att den typen av processuellt agerande förhindras.

Även om det är förhållandevis ovanligt att leverantören justerar talan enligt 20 kap. 7 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU, (och motsvarande bestämmelser i de andra upphandlingslagarna⁴) behövs en ventil för att regeln om preklusion inte ska hindra en sådan justering. Utformningen av förslaget till 20 kap. 5 d § LOU⁵ kan dock ge intrycket att 20 kap. 5 c § LOU om preklusion i kammarrätt inte gäller om justering enligt 20 kap. 7 § LOU skett i förvaltningsrätten och domen i första instans överklagats till kammarrätt. En annan tolkning utifrån författningstexten skulle kunna vara att preklusionen enligt 20 kap. 5 c § LOU inte gäller vid justeringen av en talan enligt 20 kap. 7 § LOU men gäller om en justerad talan överklagas. Konkurrensverket anser att ventilen vid justering av talan rimligen bör gälla i den instans justeringen sker och medföra att en ny tidsfrist börjar löpa i stället för att preklusionsregeln inte ska gälla alls. Oavsett vilken lösning som läggs fram i propositionen bör det förtydligas vilken tolkning som är avsedd. Konkurrensverket har inga synpunkter på om detta tydliggörande görs i författningen och/eller författningskommentaren.

8. Övriga frågor rörande överprövning

8.4 Tidsfristen för att ansöka om överprövning av ett avtals giltighet

Konkurrensverket konstaterar att med den föreslagna ändringen av tidsfristerna för att ansöka om överprövning av ett avtals giltighet blir tidsfristerna desamma båda över och under tröskelvärdena, vilket förenklar för samtliga berörda. Sverige

² Upphandlingsmyndigheten, *Kartläggning och analys av mål om överprövning*, rapport 2017:7, s. 122f.

³ Se t.ex. Tukiainen och Halonen, *Competition and litigation in Swedish Public Procurement*, Konkurrensverkets uppdragsforskningsrapport 2020:1.

⁴ 20 kap. 7 § lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, LUF, 16 kap. 7 § lagen (2016:47) om upphandling av koncessioner, LUK, samt 16 kap. 7 § lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, LUF5.

⁵ Gäller även motsvarande paragrafer i LUF, LUK och LUF5.

har ur ett EU-perspektiv haft en låg följsamhet till reglerna om efterannonsering. Att den föreslagna ändringen innebär ett incitament för att öka den följsamheten ser Konkurrensverket som positivt, då en ökad efterannonsering ökar transparensen i de offentliga upphandlingarna. Konkurrensverket tillstyrker därför förslaget.

9. Skadestånd

9.2 Fristen för att ansöka om skadestånd bör anpassas till EU-rätten

Konkurrensverket tillstyrker förslaget om att tidsfristen för att ansöka om skadestånd ska löpa från den tidpunkt då leverantören fick eller borde fått kännedom om att ett avtal slutits. Framför allt för att denna lösning är mer direktivnära än den nuvarande kopplingen till när avtalet faktiskt slöts, men även för att ett avtal slutet genom en otillåten direktupphandling kan vara svårt att få kännedom om. Konkurrensverket välkomnar också att detta förslag, till skillnad från Överprövningsutredningens förslag, inte gör skillnad på om upphandlingens värde var över eller under tröskelvärdet i aktuellt upphandlingsdirektiv. Upphandlande myndigheter och enheter kan också själva påverka när leverantören borde fått kännedom om avtalet genom att efterannonsera.

10. Annonsering av icke-direktivstyrda upphandlingar

Efterannonsering av icke-direktivstyrda upphandlingar

Konkurrensverket tillstyrker förslaget att det ska införas en nedre gräns för efterannonseringar och har inget att invända mot att den gränsen sätts till 100 000 kronor. Konkurrensverket tillstyrker även förslaget att reglerna om efterannonsering även gäller upphandlingar av sådana välfärdstjänster som anges i bilaga 2 a till LOU (och motsvarande i de andra upphandlingslagarna).

Så som författningsförslaget är utformat behövs dock ett förtydligande, t.ex. i författningskommentaren, avseende vid vilken tidpunkt värdet ska bedömas och hur bedömningen ska ske. Vid efterannonsering ska värdet i efterannonsen anges som värdet av det enskilda kontraktet vid tidpunkten för ingående av kontraktet eller ramavtalet.⁶ En upphandlings värde ska däremot i regel beräknas/uppskattas av den upphandlande myndigheten vid tidpunkten för val av förfarande eller annonsering.⁷ Det är även ibland nödvändigt att beakta värdet av andra direktupphandlingar av samma slag gjorda under räkenskapsåret enligt bland annat 19 kap. 8 § tredje stycket, även om dessa kontrakt inte ska tilldelas i upphandlingen. När undantag från kravet på efterannonsering bestäms utifrån upphandlingens värde och 100 000 kronor kan det därför finnas anledning att förtydliga om undantaget gäller för fall där ett enskilt kontrakt har ett faktiskt uppskattat värde under

⁶ Se bl.a. 14 c § första stycket punkt 2 upphandlingsförordningen (2016:1162).

⁷ Se bl.a. 5 kap. 3 och 5 §§, 19 kap. 8 och 37 §§ LOU, samt 14 § första stycket punkt 15 upphandlingsförordningen (2016:1162).

100 000 kronor vid tidpunkten för avtalstecknande, eller om undantagets tillämplighet ska bestämmas med ledning av till exempel direktupphandlingar av samma slag enligt 19 kap. 8 § LOU.

Konkurrensverket konstaterar att öppenhet och insyn gällande myndigheters inköp som inte har annonserats är angeläget. Detta gäller allmänhetens möjlighet till insyn om hur skattemedel används i de enskilda upphandlingarna men det gäller även på en aggregerad nivå i form av statistik. Dessutom är möjligheten till insyn viktig för leverantörers möjligheter att få kunskap om vilka avtal det finns att konkurrera om. För små och medelstora leverantörer är även avtal av mindre värde av betydelse. Det merarbete som följer av efterannonsering av inköp som inte har annonserats, kan vara väl värt de nyss nämnda fördelarna. Särskilt om Förenklingsutredningens förslag om en höjning av direktupphandlingsgränsen läggs fram i den proposition som väntas under våren. Att förslaget till nedre gräns inte behandlas samtidigt med andra ändringar av upphandlingsreglerna under tröskelvärdena som övervägs parallellt med det remitterade förslaget gör det sammantaget svårt att utifrån befintligt underlag överblicka för- och nackdelarna med den valda gränsvivån i förhållande till andra alternativ.

Konkurrensverket anser dock att det hade varit önskvärt med en mer utförlig utredning av hur gränsvivån för efterannonsering har valts. Argumenten för en gräns på 100 000 kronor är förhållandevis väl beskrivna i utkastet till lagrådsremiss. Konkurrensverket delar de hänsyn som redovisas men huruvida möjlighet till insyn och målen om bättre statistik skulle kunna uppnås på annat sätt är däremot inte tillräckligt beskrivna. Inte heller konsekvenserna i förhållande till andra alternativ är tillräckligt belysta. Det är riktigt att en gräns på 100 000 kronor medför att kostnaderna minskar jämfört med dagens ordning att samtliga kontrakt och ramavtal från första kronan ska efterannonseras. Men det saknas en beskrivning av skillnaderna i t.ex. administrativ börda mellan den valda nivån och den i utkastet nämnda alternativa lösningen, dvs. att gränsen för efterannonsering bestäms överensstämmande med direktupphandlingsgränsen.

11. Tidsfrister vid utslutning av en leverantör

Konkurrensverket tillstyrker att det i upphandlingslagarna införs tidsfrister vid utslutning av en leverantör i LOU, LUF och LUK. Därmed anpassas dessa upphandlingslagar så att de tydligt överensstämmer med EU-rätten. Konkurrensverket anser också att det är rimligt att det är tidpunkten när domen meddelades som ska utgöra startpunkten för tidsfristen, inte när domen fick laga kraft. Konkurrensverket anser dock att utformningen av författningsförslaget inte är optimalt i två avseenden.

För det första bör begreppet *händelserna* i 13 kap. 3 a § LOU (och motsvarande i de andra lagarna) ersättas av *relevant händelse*, se Bilaga 1. Syftet med detta är att tydliggöra att det kan vara en *händelse* och inte flera samt att händelsen måste vara

relevant. Ändringen medför dessutom att lagtexten ges en mer direktivnära utformning.

För det andra instämmer Konkurrensverket inte i författningskommentarens slutsats att det är den första domen i vilken domstolen slår fast att det aktuella brottet har begåtts som startar tidsfristen. I stället bör det vara det slutliga avgörandet, som sedermera vinner laga kraft, som startar tidsfristen, se Bilaga 1. Vid en jämförelse av olika språkversioner av direktivtexten framstår det som att det är detta avgörande som avses i direktivet.

Den föreslagna skrivningen i författningskommentaren ger också orimliga effekter beroende på om en dom överklagas eller inte. Om tingsrätten exempelvis slår fast att två anbudsgivare är skyldiga till mutbrott och den ena godtar domen medan den andra överklagar, blir resultatet att den första utsluts enligt den obligatoriska uteslutningsgrunden i 13 kap. 1 § första stycket 2 från och med att tingsrättens dom vunnit laga kraft och under fem år från datumet för domen. Den andra anbudsgivaren kan dock inte utslutas enligt den obligatoriska uteslutningsgrunden i 13 kap. 1 § första stycket 2 förrän en högre instans avslår eller avvisar överklagandet och tingsrättens dom därefter vinner laga kraft. Enligt beskrivningen i författningskommentaren så ska dock tidsperioden under vilken den andre anbudsgivaren ska utslutas räknas från tingsrättens dom, vilket således kan vara betydligt tidigare. Det medför att den faktiska utslutningstiden kan variera beroende på om en aktör väljer att överklaga eller inte.

För att skapa tydlighet om vilken dom som avses bör det därför i författningskommentaren, se Bilaga 1, tydliggöras att med begreppet domen avses det slutliga avgörandet som sedan vinner laga kraft. Det vill säga om en tingsrättsdom överklagas, men inte fastställs förrän hovrätten meddelar dom eller beslut som därefter vinner laga kraft, är det det senare avgörandet som avses.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit rådet Karin Morild.

Yttrandet undertecknas inte egenhändigt och saknar därför namnunderskrifter.

Rikard Jermsten

Karin Morild

Bilaga 1. Lagtext & Författningskommentar

Förslagen om rubriksättning i de fyra lagarna skiljer sig åt. Dessutom stämmer inte beslutsmeningen i LUF5 med den text som sedan står under rubriken *16 kap.* Konkurrensverket förordar att rubriksättningen ensas över de fyra upphandlingslagarna, men har inga synpunkter på vilket alternativ som används.

2.1 LOU	2.2 LUF	2.3 LUK	LUF5
[...] samt närmast före 20 kap. 5 a §, en ny rubrik av följande lydelse.	[...] samt närmast före 20 kap. 5 a §, en ny rubrik av följande lydelse.	[...] samt närmast före 16 kap. 5 a §, en ny rubrik av följande lydelse.	[...] samt närmast före 16 kap. 5 a §, en ny rubrik av följande lydelse.
20 kap.	20 kap.	16 kap.	16 kap.
<u>Handläggningen i domstol</u> 5 a §	<u>Handläggningen i domstol</u> 5 a §	<u>Handläggningen i domstol</u> 5 a §	<u>Skyndsam handläggning</u> 5 a § [...] <u>Preklusionsfrister</u> 5 b §

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

13 kap. 3 a §

Konkurrensverket föreslår att begreppet *händelser* byts till *en relevant händelse* för att tydliggöra att det handlar om en händelse och inte flera samt att händelsen måste vara relevant. Ändringen medför dessutom att lagtexten blir mer direktivnära.

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Föreslagen lydelse i utkastet till lagrådsremiss</i>	<i>Konkurrensverkets förslag</i>
	3 a § <i>En upphandlande myndighet får inte låta händelser som inträffade för mer än tre år sedan ligga till grund för ett beslut om utslutning av en leverantör enligt 3 §.</i>	3a § <i>En upphandlande myndighet får inte låta händelser <u>en relevant händelse</u> som inträffade för mer än tre år sedan ligga till grund för ett beslut om utslutning av en leverantör enligt 3 §.</i>

19 kap. 12 §

Konkurrensverket föreslår att det första ledet i 19 kap. 12 § tredje stycket punkt 2 stryks så att regeln får samma utformning i samtliga upphandlingslagar. Som punkten är formulerad blir de två leden kumulativa: det ska vara en direktupphandling och värdet ska understiga 100 000 kronor. Enligt förslaget till ny lydelse av 19 kap. 1 § tredje stycket LOU ska dessutom 19 kap. 12 § tillämpas på upphandling av tjänster som omfattas av bilaga 2 och 2 a men övriga regleringar i LOU som avser dessa upphandlingar använder inte begreppet *direktupphandling*. För att minska risken för oklarhet kring vad som avses är den enklaste lösningen att stryka det första ledet "vid direktupphandling", särskilt som det andra ledet är tillräckligt för att precisera vad som avses.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse i utkastet till lagrådsremiss	Konkurrensverkets förslag
<p>En upphandlande myndighet som har tilldelat ett kontrakt eller ingått ett ramavtal ska genom en annons informera om upphandlingsresultatet senast 30 dagar efter det att avtalet eller ramavtalet ingicks (efterannons).</p> <p>Trots första stycket får myndigheten vid tilldelning av kontrakt enligt ett dynamiskt inköpsystem eller av kontrakt som avser tjänster av sådant slag som avses i bilaga 2 och bilaga 2 a samlade annonserna kvartalsvis. I sådana fall ska de samlade annonserna skickas för publicering senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.</p> <p>En myndighet behöver inte efterannonsera vid tilldelning av kontrakt som görs med stöd av ett ramavtal.</p>	<p>En upphandlande myndighet som har tilldelat ett kontrakt eller ingått ett ramavtal ska genom en annons informera om upphandlingsresultatet senast 30 dagar efter det att avtalet eller ramavtalet ingicks (efterannons).</p> <p>Trots första stycket får myndigheten vid tilldelning av kontrakt enligt ett dynamiskt inköpsystem eller av kontrakt som avser tjänster av sådant slag som avses i bilaga 2 och bilaga 2 a samlade annonserna kvartalsvis. I sådana fall ska de samlade annonserna skickas för publicering senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.</p> <p>En myndighet behöver inte efterannonsera</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vid tilldelning av kontrakt som görs med stöd av ramavtal, eller 2. vid <i>direktupphandling</i>, om upphandlingens värde understiger 100 000 kronor. 	<p>En upphandlande myndighet som har tilldelat ett kontrakt eller ingått ett ramavtal ska genom en annons informera om upphandlingsresultatet senast 30 dagar efter det att avtalet eller ramavtalet ingicks (efterannons).</p> <p>Trots första stycket får myndigheten vid tilldelning av kontrakt enligt ett dynamiskt inköpsystem eller av kontrakt som avser tjänster av sådant slag som avses i bilaga 2 och bilaga 2 a samlade annonserna kvartalsvis. I sådana fall ska de samlade annonserna skickas för publicering senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.</p> <p>En myndighet behöver inte efterannonsera</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vid tilldelning av kontrakt som görs med stöd av ramavtal, eller 2. vid direktupphandling, om upphandlingens värde understiger 100 000 kronor.

Författningskommentar för förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

13 kap. 1 a §

Konkurrensverket anser att det med begreppet *domen* bör avses samma sak som i 13 kap. 1 §, det vill säga det slutliga avgörandet som fått laga kraft. Det innebär att om en dom i tingsrätten överklagats till hovrätten vars domslut sedan får laga kraft börjar inte tidsfristen räknas från tingsrättens dom utan från det slutliga avgörandet i form av hovrättens dom.

Föreslagen lydelse i utkastet till lagrådsremiss	Konkurrensverkets förslag eller kommentar
<p>1 a § En upphandlande myndighet får inte låta en dom som meddelades för mer än fem år sedan ligga till grund för ett beslut om uteslutning av en leverantör enligt 1 §.</p> <p>Paragrafen är ny och reglerar tidsgränsen vid uteslutning på grund av brott enligt 1 §. Förslaget behandlas i avsnitt 11.</p> <p>Paragrafen genomför delvis reglerna om tidsgränser i artikel 57.7 i LOU-direktivet. Paragrafen har ändrats för att överensstämma med EU-domstolens praxis (se domen Vossloh Laeis, C-124/17, EU:C:2018:855). Enligt 1 § ska den upphandlande myndigheten utesluta en leverantör från att delta i upphandlingen om myndigheten får kännedom om att leverantören, enligt dom som fått laga kraft har gjort sig skyldig till vissa där angivna brott (s.k. obligatorisk uteslutning). Enligt den nu föreslagna bestämmelsen får den upphandlande myndigheten inte låta en dom som är äldre än fem år ligga till grund för ett beslut om uteslutning enligt 1 §. Tiden räknas från dagen då domen meddelades. Den dom som avses är den första domen i vilken domstolen slår fast att det aktuella brottet har begåtts. Om det döms till ansvar för brott först i hovrätten, är det alltså denna dom som avses.</p>	<p>1 a § En upphandlande myndighet får inte låta en dom som meddelades för mer än fem år sedan ligga till grund för ett beslut om uteslutning av en leverantör enligt 1 §.</p> <p>Paragrafen är ny och reglerar tidsgränsen vid uteslutning på grund av brott enligt 1 §. Förslaget behandlas i avsnitt 11.</p> <p>Paragrafen genomför delvis reglerna om tidsgränser i artikel 57.7 i LOU-direktivet. Paragrafen har ändrats för att överensstämma med EU-domstolens praxis (se domen Vossloh Laeis, C-124/17, EU:C:2018:855). Enligt 1 § ska den upphandlande myndigheten utesluta en leverantör från att delta i upphandlingen om myndigheten får kännedom om att leverantören, enligt dom som fått laga kraft har gjort sig skyldig till vissa där angivna brott (s.k. obligatorisk uteslutning). Enligt den nu föreslagna bestämmelsen får den upphandlande myndigheten inte låta en dom som är äldre än fem år ligga till grund för ett beslut om uteslutning enligt 1 §. Tiden räknas från dagen då domen meddelades. Den dom som avses är <u>det slutliga avgörandet, dvs. den första domen som vunnit laga kraft i vilken domstolen slår fast att det aktuella brottet har begåtts. Om det döms till ansvar för brott först i hovrätten, är det alltså denna dom som avses.</u></p>

13 kap. 3 a §

Författningskommentaren bör kompletteras enligt nedan.

Föreslagen lydelse i utkastet till lagrådsremiss	Konkurrensverkets förslag eller kommentar
<p>3 a § En upphandlande myndighet får inte låta händelser som inträffade för mer än tre år sedan ligga till grund för beslut om uteslutning av en leverantör enligt 3 §.</p> <p>Paragrafen är ny och reglerar tidsgränsen vid uteslutning på grund av sådana missförhållanden i leverantörens verksamhet som anges i 3 §. Paragrafen genomför delvis reglerna om tidsgränser i artikel 57.7 i LOU-direktivet. Paragrafen har ändrats för att överensstämja med EU-domstolens praxis (se domen Vossloh Laeis, C-124/17, EU:C:2018:855). Förslaget behandlas i avsnitt 11.</p> <p>Enligt 3 § får den upphandlande myndigheten utesluta en leverantör från att delta i upphandlingen om det framkommer att det finns vissa i paragrafen angivna brister i leverantörens verksamhet, t.ex. att leverantören har gjort sig skyldig till ett allvarligt fel i yrkesutövningen eller har åsidosatt tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter. Enligt den nu föreslagna bestämmelsen får den upphandlande myndigheten inte låta sådana händelser som är äldre än tre år ligga till grund för ett beslut om uteslutning enligt 3 §. Förutsättningarna för att utesluta en leverantör enligt 3 § varierar något beroende på vad missförhållandet består i. När det t.ex. gäller uteslutningsgrunden i 3 § 2 b krävs för uteslutning att leverantören står under tvångsförvaltning. Om tvångsförvaltningen har upphört finns inte längre skäl för uteslutning enligt denna grund. Bestämmelserna om tidsgränser får i ett sådant fall inte någon betydelse.</p>	<p>3 a § En upphandlande myndighet får inte låta händelser <u>en händelse</u> som inträffade för mer än tre år sedan ligga till grund för beslut om uteslutning av en leverantör enligt 3 §.</p> <p>Paragrafen är ny och reglerar tidsgränsen vid uteslutning på grund av sådana missförhållanden i leverantörens verksamhet som anges i 3 §. Paragrafen genomför delvis reglerna om tidsgränser i artikel 57.7 i LOU-direktivet. Paragrafen har ändrats för att överensstämja med EU-domstolens praxis (se domen Vossloh Laeis, C-124/17, EU:C:2018:855). Förslaget behandlas i avsnitt 11.</p> <p>Enligt 3 § får den upphandlande myndigheten utesluta en leverantör från att delta i upphandlingen om det framkommer att det finns vissa i paragrafen angivna brister i leverantörens verksamhet, t.ex. att leverantören har gjort sig skyldig till ett allvarligt fel i yrkesutövningen eller har åsidosatt tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter. Enligt den nu föreslagna bestämmelsen får den upphandlande myndigheten inte låta sådana händelser som är äldre än tre år ligga till grund för ett beslut om uteslutning enligt 3 §. Förutsättningarna för att utesluta en leverantör enligt 3 § varierar något beroende på vad missförhållandet består i. När det t.ex. gäller uteslutningsgrunden i 3 § 2 b krävs för uteslutning att leverantören står under tvångsförvaltning. Om tvångsförvaltningen har upphört finns inte längre skäl för uteslutning enligt denna grund. Bestämmelserna om tidsgränser får i ett sådant fall inte någon betydelse. <u>Tidsgränser får heller inte betydelse i fall där den relevanta grunden endast medger uteslutning från den aktuella upphandlingen, såsom 3 § 6 och 7 avseende jäv och intressekonflikter (jfr prop. 2015/16:195 s. 736), samt 3 § 9 om otillbörlig påverkan av beslutsprocessen m.m. (jfr prop. 2015/16:195 s. 738 och 1088).</u></p>

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

13 kap. 4 a §

Konkurrensverket föreslår att begreppet *händelser* byts till *en relevant händelse* för att tydliggöra att det handlar om en händelse och inte flera samt att händelsen måste vara relevant. Ändringen medför dessutom att lagtexten blir mer direktivnära.

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Föreslagen lydelse i utkastet till lagrådsremiss</i>	<i>Konkurrensverkets förslag</i>
	4 a § <i>En upphandlande myndighet får inte låta händelser som inträffade för mer än tre år sedan ligga till grund för ett beslut om uteslutning av en leverantör enligt 4 §.</i>	4 a § <i>En upphandlande myndighet får inte låta händelser en relevant händelse som inträffade för mer än tre år sedan ligga till grund för ett beslut om uteslutning av en leverantör enligt 4 §.</i>

19 kap. 12 §

Konkurrensverket föreslår att det första ledet i 19 kap. 12 § tredje stycket punkt 2 stryks så att regeln får samma utformning i samtliga upphandlingslagar. Som punkten är formulerad blir de två leden kumulativa: det ska vara en direktupphandling och värdet ska understiga 100 000 kronor. För att minska risken för oklarhet kring vad som avses är den enklaste lösningen att stryka det första ledet "vid direktupphandling", särskilt som det andra ledet är tillräckligt för att precisera vad som avses.

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Föreslagen lydelse i utkastet till lagrådsremiss</i>	<i>Konkurrensverkets förslag</i>
<p>En upphandlande myndighet som har tilldelat ett kontrakt eller ingått ett ramavtal ska genom en annons informera om upphandlingsresultatet senast 30 dagar efter det att avtalet eller ramavtalet ingicks (efterannons).</p> <p>Trots första stycket får myndigheten vid tilldelning av kontrakt enligt ett dynamiskt inköps-system eller av kontrakt som avser tjänster av sådant slag som avses i bilaga 2 och bilaga 2 a samla annonserna kvartalsvis. I sådana fall ska de samlade annonserna skickas för publicering senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.</p> <p>En myndighet behöver inte efterannonsera vid tilldelning av kontrakt som görs med stöd av ett ramavtal.</p>	<p>En upphandlande myndighet som har tilldelat ett kontrakt eller ingått ett ramavtal ska genom en annons informera om upphandlingsresultatet senast 30 dagar efter det att avtalet eller ramavtalet ingicks (efterannons).</p> <p>Trots första stycket får myndigheten vid tilldelning av kontrakt enligt ett dynamiskt inköps-system eller av kontrakt som avser tjänster av sådant slag som avses i bilaga 2 och bilaga 2 a samla annonserna kvartalsvis. I sådana fall ska de samlade annonserna skickas för publicering senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.</p> <p>En myndighet behöver inte efterannonsera</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vid tilldelning av kontrakt som görs med stöd av ramavtal, eller 2. vid direktupphandling, om upphandlingens värde understiger 100 000 kronor. 	<p>En upphandlande myndighet som har tilldelat ett kontrakt eller ingått ett ramavtal ska genom en annons informera om upphandlingsresultatet senast 30 dagar efter det att avtalet eller ramavtalet ingicks (efterannons).</p> <p>Trots första stycket får myndigheten vid tilldelning av kontrakt enligt ett dynamiskt inköps-system eller av kontrakt som avser tjänster av sådant slag som avses i bilaga 2 och bilaga 2 a samla annonserna kvartalsvis. I sådana fall ska de samlade annonserna skickas för publicering senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.</p> <p>En myndighet behöver inte efterannonsera</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vid tilldelning av kontrakt som görs med stöd av ramavtal, eller 2. vid direktupphandling, om upphandlingens värde understiger 100 000 kronor.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

11 kap. 4 a §

Konkurrensverket föreslår att begreppet *händelser* byts till *en relevant händelse* för att tydliggöra att det handlar om en händelse och inte flera samt att händelsen måste vara relevant. Ändringen medför dessutom att lagtexten blir mer direktivnära.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse i utkastet till lagrådsremiss	Konkurrensverkets förslag
	4 a § En upphandlande myndighet får inte låta händelser som inträffade för mer än tre år sedan ligga till grund för ett beslut om utslutning av en leverantör enligt 4 §.	4a § En upphandlande myndighet får inte låta händelser <u>en relevant händelse</u> som inträffade för mer än tre år sedan ligga till grund för ett beslut om utslutning av en leverantör enligt 4 §.